

बेपता र सत्य निरूपण विधेयक छिटो अधि बढाउँ : पूर्वप्रधानमन्त्री भट्टराई

पोखरापत्र संवाददाता

पोखरा, १३ बैशाख

पूर्वप्रधानमन्त्री एवं नेपाल समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष डा बाबुराम भट्टराईले बेपता पारिएका नागरिकको खोजी र सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगसम्बन्धी विषय संबद्धताले रहेकाले विधेयक छिटो अधि बढाउनुपर्ने बताउनुभएको छ।

तत्कालीन दस वर्ष जनयुद्धका क्रममा राज्यद्वारा बेपता पारिएका विद्यार्थी नेता पूर्ण पौडेलको स्मरण तथा प्रतिष्ठान घोषणा कार्यक्रमलाई आज पोखरामा सम्बोधन गर्दै उहाँले विभिन्न मानिसका चलखेल र धीमोलो पानीमा माछा मार्ने प्रवृत्तिले गर्दा आयोगसम्बन्धी विधेयक लामो समय अडिकाएर राखिएको जिक्रिया गर्नुभयो। उहाँले भन्नुभयो, "शान्ति प्रक्रिया सुरु भएको र सर्वाधान निर्माणको लामो समय व्यतीत हुँदासमेत शान्ति प्रक्रियामा व्यवस्था भएका बेपता भएको नागरिकको खोजी र सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगको काम पूरा भएको छैन।"

हालसालै मात्र प्रमुख दलहरूकीच सो सम्बन्धमा भएको सहमतिबारे अध्यक्ष भट्टराईले भन्नुभयो, "विधेयक विशेष समितिमार्फत छिटो अधि बढाउने र आयोगबाट दुइसो लगाउने भने भएको छ। अब आरोप प्रत्यारोप नगरिकन संबद्धताले विषयलाई छिटोभन्दा छिटो दुइगाउनुपर्दछ।" डा भट्टराईले सहिद, बेपता तथा धाइतेको विषय माओवादीको अधिकारी विषय नभएको बताउनुभयो। उहाँले भन्नुभयो, "शान्ति प्रक्रिया सुरु भएको र सर्वाधान निर्माणको लामो समय व्यतीत हुँदासमेत शान्ति प्रक्रियामा व्यवस्था भएका बेपता भएको नागरिकको खोजी र सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगको काम पूरा भएको छैन।"

जनयुद्धले लडेर ल्याएको सद्विधीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र, सर्वाधान, सद्विधीयता, धर्मनिषेक्षता, समावेशीतालगायत विषय सबै पार्टी र जनताको भएकाले त्यक्तका लागि लडेनेको समस्या पनि सबैको उहाँको भएको बताउनुभएको थियो।

सात जना श्रष्टालाई सम्मान अर्पण गरिने

पोखरापत्र संवाददाता

पोखरा, १३ बैशाख

गण्डकी प्रज्ञा प्रतिष्ठानले दोझो वार्षिकोत्सवको अवसरमा उनीहरूलाई सम्मान गर्न लागेको हो। यसरी सम्मानित हुनेहरूमा गण्डकी प्रज्ञा संस्कृती समानबाट कास्कीका श्रष्टा तीर्थ श्रेष्ठ, गण्डकी प्रज्ञा साहित्य समानबाट पर्वतका श्रष्टा शान्तिनारायण श्रेष्ठ, गण्डकी प्रज्ञा संगीत समानबाट स्याङ्गजाका श्रष्टा अम्पर पोखरेली, गण्डकी प्रज्ञा कला समानबाट तनहुँका श्रष्टा आलोक गुरुङ छन्। उनीहरूलाई जनही एक लाख रुपैयाँ नगद, सम्मानपत्र, दोसल्ला सहित सम्मान अर्पण गरिने गण्डकी प्रज्ञा प्रतिष्ठानका

सदस्यसचिव मनकुमार श्रेष्ठले जनाए।

यसैगरी गण्डकी प्रज्ञा प्रतिष्ठान नारी सम्मानबाट लमजुङकी माया गुरुङ सम्मानित हुनेछिन्। उनलाई नगद पचास हजार रुपैयाँको साथमा सम्मानपत्र र दोसल्लाले सम्मान गरिनेछ।

गण्डकी प्रज्ञा युवा समानबाट मोती बहादुर कार्की र लक्ष्मी थापा सम्मानित हुने भएका छन्। उनीहरूलाई नगद २५ हजार रुपैयाँको साथमा सम्मानपत्र र दोसल्लाले सम्मान गरिनेछ।

गण्डकी प्रज्ञा प्रतिष्ठानका कुलपति सुर्य खडका विखर्चीको संयोजकत्वमा गठन भएको छोट समितिले उनीहरूलाई छोट गरेको हो। छोट समितिमार्फत त्याकारामा दुर्गा बाराल वात्स्यायन, वरिष्ठ लोक दोहोरी गायिका प्राज्ञ हरिदेवी कोशलाला, प्रतिष्ठानका नाट्य क्षेत्रलाई लक्षित गरेर '

उपकुलपति गोरे गुरुङ र सदस्य सचिव मनकुमार श्रेष्ठ सदस्य रहेका थिए। सबै श्रष्टालाई यही बैशाख १५ गते शुक्रबार दिँसो साठे १ बजे गण्डकी प्रज्ञा प्रतिष्ठानको भानु हलमा विशेष कार्यक्रमको आयोजना गरेर सम्मान अर्पण गरिनेछ।

सो कार्यक्रममा सम्मानित श्रष्टालाई धुनमा कविता सुनाउनेछन्। यसैगरी भाँकी प्रदर्शन, नृत्य प्रस्तुती र गायन प्रस्तुती समेत कार्यक्रमको आर्कषणको रूपमा रहेको प्रतिष्ठानले जनाएको छ। कार्यक्रम भव्य बनाउन तयारीमा तिव्रता दिइएको सदस्य सचिव श्रेष्ठले बताए। साहित्यका सबै विधालाई महत्वका साथ स्थान दिँदै यिनको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने कार्य गरिरहेको प्रतिष्ठानले यो वर्ष थप केही महत्वपूर्ण कार्य गरेको छ। गण्डकी प्रदेशको नाट्य क्षेत्रलाई अन्तर्गत गरिनेछ।

गण्डकी प्रज्ञा युवा समानबाट उनीहरूलाई अत्याधुनिक उपकरण जडान गरी स्थापना गरिएको प्रयोगशालाबाट माटोको अवस्थाबाट किसानलाई जानकारी दिने गर्छौं" नगरप्रमुख कर्मचारीले भन्नुभयो, "आफूले बाली लगाएको माटोको अवस्थाबाट किसानले जानकारी पाउने र

गण्डकी नाट्यर्दर्शन' प्रकाशन गरेको प्रतिष्ठानले गण्डकी प्रदेशका विभिन्न जिल्लाका २८ जना श्रष्टाको बायोग्राफी समेत तयार पारेको छ।

परम्परागत गीत संरक्षणको र श्रष्टा स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमको समेत थालनी गरेको छ। वाजा प्रशिक्षण, भाषा प्रशिक्षण, कार्यशाला लगायतका कार्यक्रमलाई यो वर्ष समेत निरन्तरता दियो। यसका अलावा गण्डकी प्रदेशमा आयोजना हुने कला, साहित्य, संगीत लगायतका कार्यक्रममा सहकार्य गरेर आफू नो उपस्थिती समेत देखाइहेको छ। प्रतिष्ठानको स्थापना २०७८ साल बैशाख १५ गते भएको थियो। यसअधी प्रतिष्ठानले पहिलो वार्षिकोत्सव तीन दिने कार्यक्रमको आयोजना गरेर मनाएको थियो।

विभिन्न १२ वटा प्यारामिटरको परीक्षण प्रयोगशालामा हुन्छ" उहाँले भन्नुभयो, "माटोमा भएको कमजोरीका नाटकारीसहित उपचार विधिबाटे पनि सुभाव तथा परामर्श दिने गरिएको छ।" पिक्कोटामा माटो परीक्षण प्रयोगशाला नहुँदा यहाँका किसानले माटोको नमुना लिए पोखरा जानुपर्ने बाध्यता थियो। त्यसमा पनि परीक्षण गर्न समय लाग्ने गरेकाले तत्कालै नतिजा नआउने र ठिलो हुँदा किसान बालीनाली लगाउने समय घर्कसक्ने हैरानीमा थिए।

देवघाटलाई धार्मिक पर्यटनको केन्द्र बनाउँछु : सांसद वार्षे

पोखरापत्र संवाददाता

दमोली, १३ बैशाख

तनहुँ क्षेत्र नम्बर १ बाट नवानिर्वाचित प्रतिनिधिसभा सदस्य डा स्वर्णिम वाग्लेले देवघाटलाई धार्मिक पर्यटनको केन्द्र बनाउने प्रतिबद्धता जनाउनुभएको छ।

प्रतिनिधिसभा सदस्यमा निर्वाचित भएपछि बुधबार देवघाटका मतदातालाई धन्यवाद दिन पुनुभएका वालेले देवघाटलाई देशको प्रमुख धार्मिक पर्यटनको केन्द्र बनाई देश तथा विदेशबाट धेरैभन्दा धेरै पर्यटक भित्र्याउने गरी काम गर्ने उल्लेख गर्नुभयो। धार्मिक आस्थालाई आर्थिक सम्बद्धिसँग जोड्न ताउँका नाम कमाएर सफल भएकालाई भित्र्याएर बढीमा दुई पटक अवसर दिने परम्परा सुरु गरी बताउन्नै देवघाटलाई देखाउने गर्नुभयो, "एउटै मान्छे आजीवन लडिरहने प्रवृत्तिको अन्त्य गरिनेछ।" अन्य क्षेत्रमा नाम कमाएर सफल भएकालाई भित्र्याएर बढीमा दुई पटक अवसर दिने परम्परा सुरु गरी बताउन्नै देवघाटलाई धेरैभन्दा धेरै पर्यटक भित्र्याउने गर्नुभयो।

प्रतिनिधिसभा सदस्य वालेले राजनीतिलाई मार्गी खाने भाँडो बनाउने प्रवृत्तिको अन्त्य राख्नपाले गर्ने बताउनुभयो। टीका लगाएर पद पाउँ भोडलाले राजनीतिलाई धन्यवाद दिने सहिद तथा बेपताका सपना पूरा गर्नुपर्ने दायित्व सबै राजनीतिक दलहरूको भएको बताउनुभएको थियो।

भन्नुभयो, "कुनै ठाउँको टिकट दिनुपर्दा माथिबाट टीका लगाएर पठाइदिने होइन, सम्बन्धित ठाउँका जनताले व्याहार छान्ने हो।" अन्य क्षेत्रमा नाम कमाएर सफल भएकालाई भित्र्याएर बढीमा दुई पटक अवसर दिने परम्परा सुरु गरी बताउन्नै देवघाटलाई धेरैभन्दा धेरै पर्यटक भित्र्याउने गर्नुभयो। बधाई दिएका थिए। राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी देवघाटका संयोजक बलबहादुर क्षेत्रीलगायतका नेताले सांसद वालेसमक्ष देवघाटका समस्याको बरेमा जानकारी गराउनुभएको थियो।

डा वालेले मझलबार व्यास नारायणिलाका, भानु नारायणिलाका वालेले बलबहादुर क्षेत्रीलगायतका नेताले सांसद वालेसमक्ष देवघाटका समस्याको बरेमा जानकारी गराउनुभएको थियो। वैशाख १

सुक्तिसंधा

एक क्षणको पाप कैयौं वर्षको कष्ट बन्छ ।
— कालीदास

सम्पादकीय

अखित्यारलाई खुम्च्याउने काम नगर

अखित्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको क्षेत्राधिकारबाट निजी क्षेत्र अलग राख्नुपर्ने आवाज उठेको छ। निजी क्षेत्रको संगठनले दूल दलका नेता भेटेर अखित्यारको क्षेत्र विस्तार नगर्न अनुरोध गरेर अखित्यारको कानुनमा संशोधन प्रस्ताव दर्ता भएका छन्। संशोधन दर्ता गराएका सांसदहरूले सम्बन्धित क्षेत्रको नियमन गर्ने कानुन भएको अवस्थामा त्यस्ता निकायमा अखित्यार प्रवेश नगराउने तर्क गरेका छन्। मूल विधेयकको दफा २ (७) मा नेपाल सरकारले राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरेर सार्वजनिक संस्थाका रूपमा परिभाषित गरे त्यस्ता संस्था पनि अखित्यारको अधिकार क्षेत्रमा पर्ने प्रस्ताव गरिएको थियो। यो हटाउनुपर्ने र आयोगले नेपाल सरकार र सरकारसँग सम्बन्धित निकायहरूको कामकारबाहीका सम्बन्धमा मात्र अनुसन्धान तहकिकात गर्ने व्यवस्था राख्नुपर्ने, निजी क्षेत्रको आर्थिक अनियमिताबारे आयोगले अनुसन्धान तहकिकात गर्ने छैन भन्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने मनसायमा संशोधन प्रस्तावहरू छ।

संसदीय अभ्यासमा विधेयकहरूमा बृहत् छलफल गरी सहमति वा असहमतिको टुक्रोमा पुन्याउने 'मिनी: पार्लियामेन्ट' मानिने समितिको सर्वसमर्त अनि पाकाहरूको मानिने राष्ट्रिय सभाको निर्णयमा असहमत हुँदै उनै दलहरूका तर्फबाट यस्तो सबैदेनशील र अपेक्षित विषयमा संशोधन प्रस्ताव दर्ता गरिनुले देखाएको छ-दलहरूलाई गैरसरकारी अर्थात् निजी क्षेत्र र अन्तर राष्ट्रिय संस्थाका व्यापारी, व्यवसायी र नाफाखोरहरूले मुझ्हिम्ब्र पार्ने प्रयासबाट जोगाउनजस्तै चुनाव खर्च र अन्य बेलाका 'दानापारी' निजी क्षेत्रबाटे उठाउने गरेको आरोप छ। आलोचित राजनीतिक नेताहरूले भ्रष्टाचारबाट व्यापारी व्यवसायीलाई ओभानो राख्न खोजनुको अरू कुनै युक्तिसम्मत कारण देखिन।

भ्रष्टाचार सर्वाङ्ग विस्तारित राष्ट्रिय रोग भएको छ। भ्रष्टाचारीको कालो टीका थापिरनेतार सरकारी कर्मचारीले। तर तिनलाई भ्रष्टाचारी बनाउने सर्वसाधारणदेखि घरानिया व्यापारी, व्यवसायी अनि अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगमा सञ्चालित गैरसरकारी संस्थासमेत हुन्। निजी क्षेत्र असहमत भएका क्षेत्र / संस्था पनि करदाता जनताकै साझेदारी वा संलग्नता रहेका क्षेत्र हुन्। एकल व्यक्तिको लगानी भए पनि तिनको जवाफदेहिता राज्य र सेवाग्राहीप्रति हुनुपर्छ किनभने तिनले राज्यको सुविधा र करदाताको पैसा लिएका हुन्छन्। राज्य र जनताबाट लाभ मात्र लिन खोज्ने, राज्य नियमनमा बस्न नस्चाउने, सम्पति लुकाउने र विदेशमा धन थुपार्ने पनि भ्रष्टाचार, दुराचार हो। त्यसैले त्यस्ता संस्थामा भएका अनियमितालाई अखित्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले अनुसन्धान गर्न पाउनुपर्छ। दुक्कसँग काम गर्ने वातावरण बनेमा भ्रष्टाचार कम हुन्छ।

राज्यले अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चमा गरेको प्रतिबद्धतासमेतलाई आधार मानेर अखित्यारको क्षेत्राधिकार विस्तार गर्ने प्रावधान थपिएको हो। भ्रष्टाचारविरुद्धको महासन्धि अनुमोदन भएको अवस्थामा राज्यले निजी क्षेत्रको भ्रष्टाचार हेर्नुपर्छ भन्ने त्यो महासन्धिको व्यवस्थाले कुनै पनि किसिमको भ्रष्टाचार कराबाहीको दायरामा आउनुपर्छ भन्ने मान्यता राख्छ। अधिकारप्राप्त आयोगले दायर गरेका 'धनी मुद्दा' त अदालतबाट उम्मुक्त हुने, अनियमिता, काममा ढिलासुस्ती गरेर 'भेरिएसन'मा कमाइ गरी राजनीतिक नेता पाल्ने यो मुलुकमा अखित्यारको क्षेत्राधिकार बढाइनु अत्यावश्यक छ। यसले सुशासन कायम गर्न सहयोग मिल्नेछ भन्ने समृद्धिमा भ्रष्टाचार नै बाधक भन्ने करकर पनि टुक्रिनेछ।

तपाईंको आज

मेष	समान मिल्नेछ	तुला	शत्रुको भय
वृष	अप्रत्यसित लाभ	वृश्चिक	झमेला बद्ने
मिथुन	आर्थिक समस्या	घनु	कार्यमा सफलता
क्रक्ट	मानसिक तनाव	मकर	मन चञ्चल
सिंह	शारीरिक झमेला	कुम्भ	सहयोग मिल्नेछ
कञ्जा	ब्यापारमा लाभ	गीज	सत्कार मिल्नेछ

हरिसिद्धि भवित्यवाणी केन्द्र

पोखरा-१६, जोगिमणीमार्ग, मोबाइल: ९८५६०२०५८६
चिना, टिप, हस्तरेखा, आखत, माटो हेर्का लागि सम्झनुहोस।

लमजुङका विद्यालय भवनको पुनःनिर्माण सम्पन्न

पोखरापत्र संवाददाता

लमजुङ, १३ बैशाख

गोरखा भूकम्पका कारण क्षतिग्रस्त यहाँका एक सय ६३ वटा विद्यालयको पुनःनिर्माण सकिएको छ। भूकम्पको आठ वर्षमा सबै विद्यालय भवनको पुनःनिर्माण सम्पन्न भएको शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाई लमजुङका प्रमुख वीरबहादुर गुरुङले जानकारी दिनुपर्यो।

'बैंसीश बाड्डोको बाल ज्योति' माध्यमिक र मध्येनपाल नगरपालिकास्थित डुडुवा दुच्छा माध्यमिक विद्यालयमा चार कोठे विद्यालय भवन पुनःनिर्माण सकिएको छ। जिल्लामा विद्यालय भवन, शौचालय र खानेपानी धाराको पुनःनिर्माण भएको हो।

साथै ६९ वटा शौचालय, २६ वटा खानेपानी धाराको पुनःनिर्माण सकिएको छ। जिल्लामा विद्यालय भवन, शौचालय र खानेपानी गरी दुई सय ६८ वटा कार्यक्रम लागू गरिएको थियो। पुनःनिर्माणको काम आर्थिक वर्ष २०७३/२०७४ बाट सुरु भएको थियो। तत्कालीन समयमा पाँच वर्षमा पुनःनिर्माण पूरा गर्ने लक्ष्य लिइएको थियो।

विद्यालयको भवन, शौचालय र खानेपानीको धारा पुनःनिर्माण सम्पन्न भएको छ,

उहाँले भन्नुपर्यो। जिल्लामा ९१ वटा चार कोठे, १९ वटा तीन कोठे र दुई कोठे ५३ वटा विद्यालय भवन पुनःनिर्माण भएको हो।

साथै ६९ वटा शौचालय, २६ वटा खानेपानी धाराको पुनःनिर्माण सकिएको छ। जिल्लामा विद्यालय भवन, शौचालय र खानेपानी गरी दुई सय ६८ वटा कार्यक्रम लागू गरिएको थियो। पुनःनिर्माणको काम आर्थिक वर्ष २०७३/२०७४ बाट सुरु भएको पोक तथा बेनी नगरपालिका-४ फापरखेतबाट विद्यालय भवन पुनःनिर्माण सम्पन्न भएको छ।

लमजुङका विद्यालय भवनको पुनःनिर्माण सम्पन्न भएको छ।

मकै बालीमा फौजी कीराको प्रकोप

पोखरापत्र संवाददाता

पर्वत, १३ बैशाख

पर्वतमा कृषकले लगाएको मकै बालीमा अमेरिकन फौजी कीराको प्रकोप देखिएको छ। मौसमको प्रतिकूलताका कारण यसको प्रकोप बढाएको हो।

लामो समयको खडेरीका कारण मकैको बोटमा शत्रु जीव 'अमेरिकन फौजी कीरा' को प्रकोप देखिएको छ। यसको प्रकोप देखिएको बालीमा बालीको कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो। लामो समयको खडेरीका कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो। अधिकृत थापाका अनुसार वयस्क कीराले मकैको बोटमा शत्रु जीव 'फौजी कीरा'ले मकैको बोट खाएको पाइएको थियो। फलेवास, विहारी, महाशिला, मोदी र पैयौका केही बडामा यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो। यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो।

यसको बोट खान थालेको छ, गर्मी बढेकाले यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो। यसको बोट खान थालेको छ। यसको बोट खान थालेको छ। यसको जीव 'फौजी कीरा' को प्रकोप देखिएको बालीमा बालीको कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो। यसको बोट खान थालेको छ। यसको जीव 'फौजी कीरा' को प्रकोप देखिएको बालीमा बालीको कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो।

पर्वतमा विद्यालय भवनको पुनःनिर्माण सम्पन्न भएको छ। यसको जीव 'फौजी कीरा' को प्रकोप देखिएको बालीमा बालीको कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो। यसको जीव 'फौजी कीरा' को प्रकोप देखिएको बालीमा बालीको कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो। यसको जीव 'फौजी कीरा' को प्रकोप देखिएको बालीमा बालीको कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो।

यसको जीव 'फौजी कीरा' को प्रकोप देखिएको बालीमा बालीको कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो।

यसको जीव 'फौजी कीरा' को प्रकोप देखिएको बालीमा बालीको कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो।

यसको जीव 'फौजी कीरा' को प्रकोप देखिएको बालीमा बालीको कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो।

यसको जीव 'फौजी कीरा' को प्रकोप देखिएको बालीमा बालीको कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो।

यसको जीव 'फौजी कीरा' को प्रकोप देखिएको बालीमा बालीको कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो।

यसको जीव 'फौजी कीरा' को प्रकोप देखिएको बालीमा बालीको कारण यसको प्रतिकूलताको लागाएको हो।

यसको

दोरपाटन जोड्ने सडकको समस्या

-डम्मर बुदामग्र

बागलुङ, १३ बैशाख

तराई-पहाड जोड्नेगरी निर्माण भएको सालभण्डी-दोरपाटन सडकको 'ट्याक' खुलेको आठ वर्ष बित्तिसक्यो । राष्ट्रिय प्राथमिकताको आयोजनाका रूपमा रहेको यो सडकको बागलुङ खण्ड निकै साँधुरो र जोखिमपूर्ण छ ।

सडक स्तरोन्नति गरी ग्रामीणले वर्ष कात्तिकमा सम्झौता भए पनि अहिलेसम्म कामले गरी लिएको छैन । निर्माण कम्पनीले समयमै काम नगदी दोरपाटन नगरपालिका-६, ७, ८ र ९ का स्थानीय बढी मकार्मा पठ्ठेइ ।

ग्रामीणले वर्ष कात्तिकमा सम्झौता भए पनि अहिलेसम्म कामले गरी लिएको छैन । निर्माण कम्पनीले समयमै काम नगदी दोरपाटन आउने पर्यटक र स्थानीय मकार्मा परिहर्को छ । रुपदेहीको सालभण्डीदेखि सुरु भएको यस सडक अर्धाखाँचीको सन्धिखर्क, गुल्मी, पाल्पा हुँदै दोरपाटन जोडिएको छ ।

गुल्मी, अर्धाखाँची, पाल्पा र रुपदेहीमा काम तीव्र गतिमा भएकामा बागलुङ खण्डमा शून्य प्राय छ । पहिले नै अप्यारो सडक त्यसमाथि विसं २०७७ भद्वा १७ गते आएको बाटीले धेरै ठाउँमा क्षतिविक्षत बनाएको थियो । अहिले दैनिक सर्वांगी यात्रु तथा पर्यटक यही सडकमा जोखिमपूर्ण यात्रा गर्न बाध्य छन् । बाटीले बिगरेको सडक कही मर्मित भएकोमा यात्रा भने काट्कर हुने गरेको छ । हिँडेमा जसोतसो

यातायातका साधान चल्छ । बर्खा लायो भने ठप्प हुँच । यस वर्ष निर्माण कम्पनीले काम नगरे यस क्षेत्रका हजारौं स्थानीय गाडीमा यात्रा गर्न बाटाहार विज्ञप्त होनेछन् ।

हिँडेमा दुलो वर्षा हुँदा गाडी राम्रोसँग चल्न सक्दैन । सडक समयमै स्तरोन्नति नहुँदा खासगरी दोरपाटन नगरपालिका-६, ७, ८ र ९ का स्थानीय बढी मकार्मा पठ्ठेइ ।

सडक सहज नहुँदा स्थानीय सार्वानीलाई पालिकाको केन्द्र बुर्तिबाट आउजाउमा सम्पद्या छ । सडक साँधुरो र अप्यारो हुँदा स्थानीय र पर्यटक जोखिम मोलेर यात्रा गर्न बाध्य भएको स्थानीय सोम्पहादुर विकले बताउनुभयो । विकले सडक खुलेदेखि अहिलेसम्म दर्जन बढी गाडीदुर्घटनामा पर्दा धेरै ज्यान गुमाउनु परेको भन्दै सरोकारवाला निकायले ध्यान नदिंदा योतिका वर्षसम्म आफूहरूले समस्या भोग्नु परेको गुनासो गर्नुभयो । विक भन्नुहुँच, "दोरपाटनमा दैनिक पर्यटक आउने दोरपाटनमा सडक भने निकै जोखिमपूर्ण छन्, वर्षी भयो, सालभण्डी-दोरपाटन सडक खुलेको अहिलेसम्म हाल तर उस्तै छ, सरकारले बजेट विनियोजन गरेर काम गर्न भन्नुहुँच । सडक चौडा, नाली निर्माण गर्ने र ग्रामीणले लागि निर्माण कम्पनीलाई जिम्मा दिइएको उहाँको भनाइ छ ।

इन्जिनियर आचार्य भन्नुहुँच, "हामीले निर्माण कम्पनीलाई काम गर्न पटक-पटक आग्रह गरिरहेका छैन, फेरि बर्खा लाम्न थाल्यो समयमै काम गरे त बर्खामा पनि यस क्षेत्रका जनताले सहज रुपमा यात्रा गर्न पाउने थिए ।" बागलुङ बजारदेखि बुर्तिबाडसम्म राष्ट्रिय गैरवको आयोजना भएको छ, नेताहरू आउँछन्, बनाउँछन् भन्नाइ, यो सडकको सहज बनाइए । पनि यस क्षेत्रका जनताले सहज बनाइए ।

बुर्तिबाडेखि दोरपाटन भने काट्कर नै हुने गरेको छ । सरकारले सडक स्तरोन्नतिका लागि ६० करोड रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ । गत वर्ष बुर्तिबाट बजारदेखि दोरपाटन नगरपालिका-९, फल्लेघरसम्मको २२ किलोमिटर सडक स्तरोन्नति गर्न सम्झौता भए पनि अहिलेसम्म जम्मा २४ प्रतिशत मात्रै काम भएको सालभण्डी-दोरपाटन सडक आयोजना कार्यालयका इन्जिनियर सोरोज आचार्यले बताउनुभयो । यो सडक स्तरोन्नतिका लागि गत वर्ष कात्तिकमा स्वच्छन्द/ओमबुद्ध रुपैयाँमा जिम्मा लाइएकोमा काम भने गर्न नसकेको आचार्यको भनाइ छ । ३० महिनामा सबै गरी सम्झौता भएको र अब एक वर्ष बाँकी रहेको आचार्य बताउनुहुँच । सडक चौडा, नाली निर्माण गर्ने र ग्रामीणले लागि निर्माण कम्पनीलाई जिम्मा दिइएको उहाँको भनाइ छ ।

इन्जिनियर आचार्य भन्नुहुँच, "हामीले निर्माण कम्पनीलाई काम गर्न पटक-पटक आग्रह गरिरहेका छैन, फेरि बर्खा लाम्न थाल्यो समयमै काम गर्दैनन, अहिलेसम्म निकै कम प्रगति देखिन्छ, अब एक वर्ष बाँकी समय छ, अहिले फिल्डमा हेच्यो भने काम भएको छैन, कार्यालयले गर्नुपर्ने सबै काम गरिरहेका छैन, निर्माण कम्पनीले काम नगरेपछि गाहो हुँदै रैछ ।"

पहिचान बन्दै सिस्नो, बाँको र आलु

पोखरापत्र संवाददाता

बागलुङ, १३ बैशाख

बनमा खेर गइहेको बाँको अहिले भान्सामा पुगेको छ । सिपालुको हात लागेपछि बाँको गुन्दुक बन्छ । बारीमा भाडी बनेको सिस्नोको माग अधिक छ । सीप सिकेका महिला सिस्नोको धूलो बनाउँछन् ।

प्याकिडपछि सिस्नो सबैको भान्सामा पुँछ । तरकारीका लागि मात्रै प्रयोग गरिने आलु खाजा बनेको छ । चिप्स बनाएपछि आलुको मूल्य दोब्बर पर्छ । बागलुङको जैमिनी नगरपालिका-३ दमेकका उद्यामीको परिचय यिनै उत्पादनले बदलेको छ । यहाँका किसानले उत्पादन गरेको बाँको, सिस्नो र आलु चिप्सको माग बजारमा बढ्दो छ । बनजदू गल र घरअँगनमा खेर गइरहेको सिस्नोलाई सङ्कलन गरी पाउडर बनाइन्छ । पहिले तरकारीका रूपमा एकाध प्रयोग हुने बहुगुणी सिस्नोको बजारीकरणमा जैमिनी

नगरपालिकाले सधाएको छ । नगरपालिकाले सिस्नोको धूलो बनाउने आधारभूत तालिम र मैसिनसमेत सहयोग गरेपछि महिला उद्यमी उत्पादित छन् ।

"यो वर्षमा दुई हजार किलो सिस्नो पाउडर तयार भयो, माग धानै सकिएन", जाजादह सिस्नो पाउडर उत्पादन समितिका अध्यक्ष अधिक छ । सीप सिकेका महिला सिस्नोको धूलो बनाउँछन् ।

सिस्नोको धूलोजस्तै बाँकोको गुन्दुक पनि दमेकको परिचय बनेको छ । हुँदै चिलाउने बाँकोलाई किसानले सावधानीपूर्वक टिरेर गुन्दुक बनाउँछन् । त्यही गुन्दुकले प्राइम भाडीका रूपमा निर्माण कोर्यालयले अलाउदेवी पुल्ले भन्नुपर्ने भयो ।

बाँको जग्गामा सिस्नोको धूलो बनाउने योजना छ, आफै उद्यामको सिस्नोले अब पुँदैन", पुन भन्नुहुँच, "सामान्य प्रचार उत्पादनमा लामाउपर्ने भयो ।" पहिले हुँदै पोल्ले सिस्नोलाई बाँकोलाई देश-विदेशबाट माग आयो ।" चितवन, काठमाडौं, पोखरा र हड्कडका बजामा दमेकको सिस्नो पुगेको उहाँले बताउनुभयो । यसले स्थानीय महिलालाई आमदानी पनि राम्रो भएको छ । पाउडरका रूपमा एक सय ग्रामलाई रु दुई सयमा

बिक्री हुने गरेको छ । "धान फल्दैन, कोदो, मकै र गुँहै कम फल्छ, हाम्रो मुख्य उत्पादन आलु हो, अहिले गुन्दुकले आमदानीसँग जोडेको छ", छन्त्यालले भन्नुपर्ने । खानाको स्वादका लागि निकै राम्रो मानिने दमेकको आलुने पनि स्वरूप फेरिएपछि मूल्य पाउन थालेको छ । किसानले बर्सेनि उत्पादन गर्ने आलु कहिले खाद्यान्सँग साटोर त कहिले बिक्री गरेर खर्च चलाउँथे । पछिलो समय वडा र नगरले चिप्स बनाउन सिकाएको छ । किसानले आलुको चिप्स बनाउने आलुको चिप्स बनाउन सिकाएको छ । किसानले आलुको चिप्स बनाउन थालेपछि आलुको सटही र बिक्री गर्दैभन्दा दोब्बर मूल्य पर्ने गरेको स्थानीय इन्द्रिया थापाले बताउनुभयो । "स-साना उत्पादन गरेर भए पनि नागरिकलाई उद्यमी बनाउने प्रयासमा छैन", वडाध्यक्ष कृष्णबहादुर भुजेल भन्नुहुँच, "आलु चिप्स बडाका विद्यालय, कार्यालय र सार्वजनिक कार्यक्रममा खाजाका रूपमा प्रयोगमा ल्याएर भए पनि यसको प्रवर्द्धन गर्छै ।"

विद्यार्थीलाई निःशुल्क कम्प्युटर तालिम

पोखरापत्र संवाददाता

गोरखा, १३ बैशाख

गोरखाको गण्डकी गाउँपालिकाले पालिकाभित्र माध्यामिक शिक्षा परीक्षा (एसई) सकाए बसेका विद्यार्थीका लागि निःशुल्क आधारभूत कम्प्युटर तालिम सञ्चालन गरेको छ ।

यसका लागि गाउँपालिकाले दुई महिने आधारभूत कम्प्युटर तालिम सञ्चालनी पाल्चेराही दिएर बसेका विद्यार्थीलाई कम्प्युटर तालिम सञ्चालन गरेको गाउँपालिका अध्यक्ष

दीपक तिमिलसेनाले जानकारी दिनुपर्यो । गाउँपालिकाले पालिकाभित्र अध्ययनरत सबै विद्यार्थीलाई प्राविधिक क्षेत्रको बारेमा दक्ष बनाउँदै उनीहरूले विद्यार्थीलाई सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले निःशुल्क कम्प्युटरसँग खेल पाएका छैन, कम्प्युटर निर्माण गरी कक्षाका लागि गाउँपालिकाले अध्ययनरत गरेको उहाँले जानकारी दिनुपर्यो । "शिक्षामा समानताको कुरा गरीए पनि सबै सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीले अझैपनि कम्प्युटरसँग खेल पाएका छैन, कम्प्युटर निर्माण गरी कक्षाका लागि गाउँपालिकाले निःशुल्क अवसर पाउन सकेका छैन, उहाँले भन्नुभयो, "एसईपछि गाउँपालिकाले निःशुल्क अवसर शिक्षकलाई गाउँपालिकाले नै तलब उपलब्ध गराउने छ ।

हाँले भन्नुभयो, "यसेबाट गण्डकी गाउँपालिकाभित्रका विद्यार्थीलाई कम्प्युटर विद्यालयसमेत दक्ष बनाउन गर्नुपर्यो ।" गाउँपालिकाले विद्यार्थीलाई निःशुल्क तालिम सञ्चालन गरेको उहाँले जानकारी दिनुपर्यो । निजी तालिम केन